

L'Esquella de la Torratxa

Ay XLIII : Número 2227

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 11 de novembre de 1921

76
21
55

LA MALALTA BEN SERVIDA

—No vols caldo?... Tres tasses!

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCELLO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

Tintes bones calltats **Bazar DE Unió** Útils per a escriptori
UNIÓ, NUM. 3 LA UNIÓN BARCELONA

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors · Ordres de Borsa · Canvi de moneda · Giros sobre l'estranger · Comptes corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

ANTONIO LOPEZ

IMPRESIONES DE TODAS CLASES

LIBROS - TALONARIOS - FACTURAS
SOBRES - CATÁLOGOS - CHEQUES, ETC.

.....

Calle Olmo, 8 BARCELONA

PLUMAS ESTILOGRÁFICAS

"BAZAR DE LA UNIÓN"

Calle de la Unió, 3 BARCELONA

1000 Sobres comerciales **15 ptas.**
BAZAR DE LA UNION

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Imperialisme municipal

ues paraules ens toca dir sobre el plet de l'agregació de Sarrià a Barcelona.

Nosaltres, com barcelonins, voldríem que la nostra ciutat s'engués per la terra, pel mar i pel cel fins els més remots confins del món; voldríem que Les Rambles partissin el mapa ibèric en dues mitats i fossin la torrentera que portés la nostra riquesa i la nostra cultura fins a Madrid, fins Lisboa, fins el Far-West peninsular; voldríem que Barcelona fos el primer empori mediterrani i llatí; la metròpoli de l'indústria i de l'art, una nova Roma, la ciutat-nació, la ciutat-àliga, que desplega ses ales immenses damunt dels pobles petits per a protegir-los; voldríem que el Tibidabo i la seva falda oriental fossin l'eix central d'una gloriosa unitat catalana, d'una gran síntesi que en plaç no llunyà fatalment es realitzés.

Però, per altra banda, som federals irreductibles, deixebles fervents del gran Pi de «Les Nacionalitats», partidaris decidits del lliure acord, del pacte sinalagmàtic i bilateral, del màxim respecte a l'individu i a la personalitat, devots de tota autonomia, defensors de l'independència dels petits nuclis, de tota cèlula, de tot agregat vital en vies de desenrotllament.

Sentades aqueixes premises, feta aqueixa declaració, no estranyarà el llegidor que ens pronunciem enèrgicament contra l'agregació forçosa i forçada de Sarrià a Barcelona, contra la traïció i l'assassinat alevós d'un municipi que's resisteix al sacrifici, que's nega a desaparèixer, que protesta contra una assimilació en la que tot ho perd i en la que res hi guanya o ben poca cosa.

Es una llei de la vida, un manament de la moral que el fort protegeixi al dèbil, que el més gran exerceixi tutela damunt del més petit; però és un hàbit de selvatgisme, de lluita primitiva i de competència animal això de que el peix gros es mengi al xic i que els desvalguts sucumbeixin davant dels poderosos, i que's coaccioni i s'utilitzi la força per a esclavitzar un poble lliure reduint una orgullosa voluntat.

Es, ademés, un contrasentit i un contrafur que el pròdig i el legalment incapacitat i poc menys que declarat en fallida, administri la fortuna i els béns del que ha

provat anys i anys la seva suficiència gestora i la seva capacitat financiera.

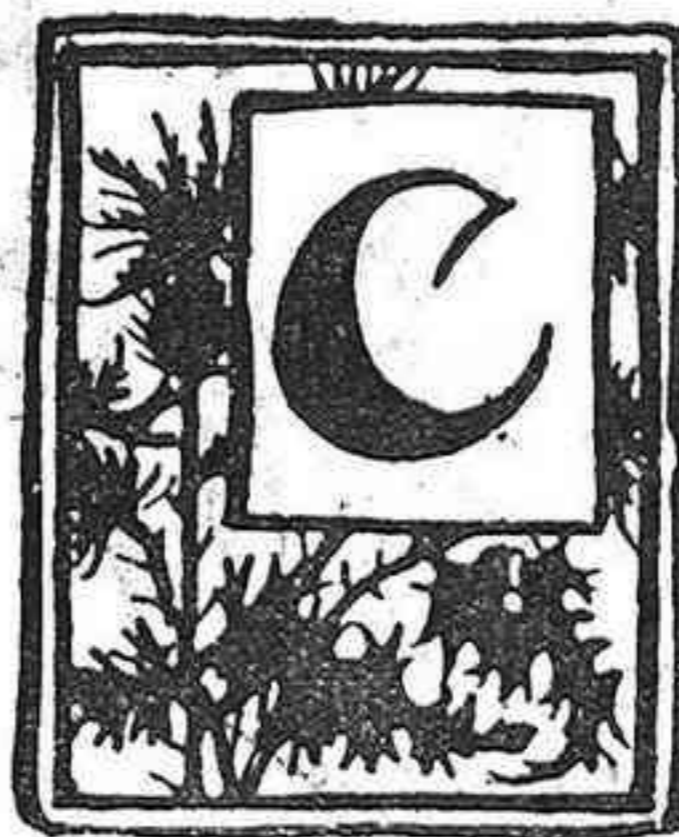
Aqueix és el cas de Sarrià amb respecte a Barcelona. L'Ajuntament del poble veí és model d'excel·lents administradors, té fama d'una escrupulosa honestitat, d'un encertat bon govern, en tant que el nostre és una especie de Sierramorenna, on no hi ha trabucaire regionalista o radical que no hi faci de les seves.

Havem insinuat que no veuríem amb mals ulls un imperialisme barceloní a base de cultura, de riquesa, d'estètica, d'urbanització; però no tolerarem mai, no aguantarem mai en silenci aqueixes infules anexionistes, aqueix pandillatge i aqueix «ràpium» regidorenc que escanya saqueja a Barcelona, i tracta ara d'extendre damunt de Sarrià, no les ales de protecció, sinó els ullals i les urpes de fer presa.

No som autonomistes?... Doncs, visca l'autonomia municipal i la llibertat autodeterminativa del poble de Sarrià!

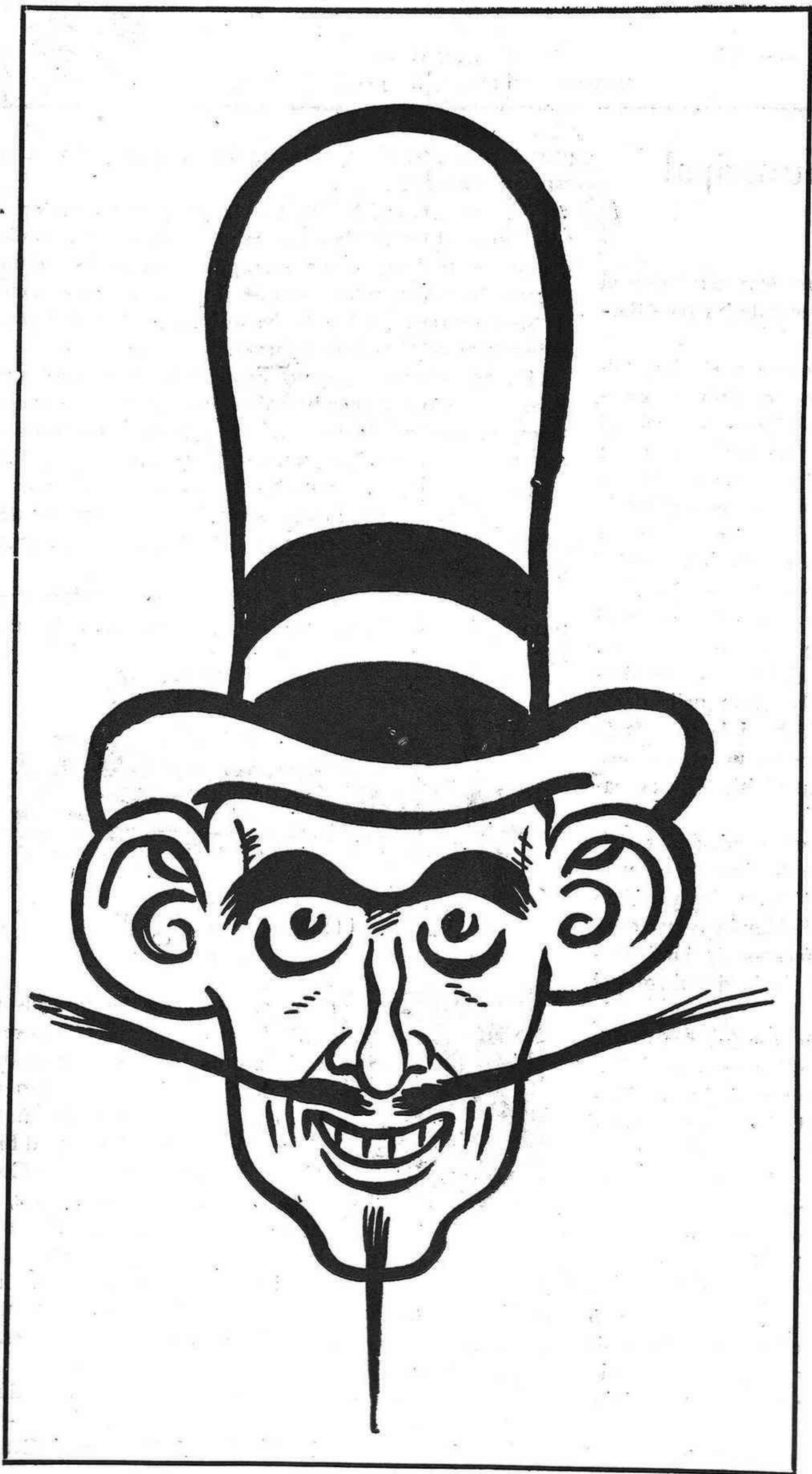

Catalunya, viatgera

Catalunya ha anat a fer una visita a Portugal, i com si els nostres ambaixadors fossin una mena de reis de Saba s'emporten cap a Lisboa, quadres d'En Rusñol, d'En Mir, d'En Sunyer, d'En Carles, de l'Iu Pascual, d'En Colom, fins d'En Carles Vázquez, i estàtues d'En Clà i d'En Borrell, d'En Llimona i d'En Casanovas. Breu: Catalunya fa a Lisboa una exposició d'art, i al mateix temps envia a uns quants escriptors per a que diguin als portuguesos que Catalunya, comtat gran, ha tornat a ésser rica i plena d'industrials i de poetes, de mercaders i d'artistes.

Recordeu aquella cançó de l'Enric Heine, de les dugues palmeres que ma'grat l'espai s'estimaven, enviant-se els seus gèrmens, a través del desert? Doncs així Catalunya i Portugal, a través del desert de la Manxa. I si hem de creure als nostres portugèsils, que cada vegada

L'ESPERIT BEL·LIC DE DON CLODO

—El primer que arromentem el

són més, Catalunya i Portugal són com dos besons que la naturalesa ha separat cometent la més grossa de les arbitrarietats geogràfiques i polítiques. I això ja vé de lluny. Des de l'any 1648. Aleshores els portuguesos se varen aixecar contra Felip IV. Nosaltres, també. Els portuguesos varen triomfar. Nosaltres, no. Però com que a Catalunya, com a França, tot acaba amb cançons, la guerra contra Felip IV, va acabar amb el cant d'*Els Segadors*, que encara dura.

Dins de la península Catalunya i Portugal són els únics pobles que tenen aqueix sentiment que an allà ne diuen «sandada» i an aquí enyorament. Els cants són tristos, lo mateix les nostres cançons que els «fados» portuguesos. De ballar, ballem distint, però si el Foment de la Sardana enviés una delegació a Portugal n'estem segurs que per aqueixos soterranis analògics que hi ha entre les dues terres, els portuguesos adoptarien la sardana.

Així els hi pagariem l'esperit portuguès que posseïm. Perquè a *La Veu de Catalunya*, ja ha estat dit que li escuria nomenar-se *La Veu de Tarascó*, però en realitat no som tarasconesos, sinó portuguesos, no conreuem la fantasia, sinó l'exageració. Ells, els portuguesos, lo que fan és embalar-se, i l'embalament és un dels elements bàsics de la nostra psicologia. Volem palaus de la musica o dels toros, volem fatxades, volem aplecs gegants, volem manifestacions inacabables, volem mediterrani, volem imperialisme, volem forces majúscules, amb tanta voluntat que hauríem d'adoptar l'article «o» [portuguès enlloc del nostre per a poder omplir-nos la boca amb «O palau da Musica Catalana» o qualsevol altra denominació palatina o d'embalament.

Quan hem preguntat per la revolució darrera, ens han respost que l'havia feta el partit democrata que era el partit lerrouxista de Portugal, i quan hem pregun-

tat pel quefe d'aquest partit ens han contestat que's deia Costa, nom català, Alfons Costa, el Cambó de Portugal.

Afegim que Lisboa és la ciutat de les bombes de l'occident de la península, com Barcelona és la ciutat de les bombes de l'orient. «Però nosaltres, els portuguesos —ens diu un periodista portuguès— després d'haver fet unes quantes morts, som la gent més «charmante» del món». Nosaltres després d'haver fet unes quantes morts, som, també, una gent tan «charmante» com els portuguesos.

En Verdaguer començava així *L'Atànida*. «Vora la mar de Lusitània, un dia...». Era com una predestinació de que Catalunya arribaria a la mar de Lusitània, com arribarà ara, plena d'èmfasi i d'orgull, portant a En Ribé, quefe la guàrdia urbana, al davant, alt, ferm, pompós, caminant com un rei. I darrera a En Pujols, a En Nicolau d'Ower, a En Josep Pla, a En Marius Aguilar... carregats de papers amb càntics fraternals i de barrets de copaalta. Igual, igual que si arribés a Portugal, una comissió portuguesa.

PARADOX

MUNICIPALESCA

Endavina qui
t'ha tocat!

Subrepticament, quan ningú ho pensava, ha vingut l'agregació de Sarrià, prevista, però no per a decretar-se d'amagat. Dissabte, sigué la nova el tema únic de conversació a Cà la Ciutat. Seguí parlant-se'n diuuns. El parloteig ha continuat tota la setmana.

En preparar les vinentes eleccions municipals, es veurà el mòbil perseguit pels agregacio-

— Me n'he menjat tants, que ja començo a tenir mal de ventre.

nistes, que fiten bon xic més amunt de llo que l'opinió pugui sospitar. Tot serà que juntament amb l'agregació de Sarrià aconseguixin suspendre temporalment la llei Mellado. En aquest cas, i com suara apuntavem, es tramidaràn pràcticament els fins que han inspirat als autors indirectes de la garrotada de cego caiguda en les espalles dels confiats sarrianencs.

Mai com ara, queda palesada la raó de l'adagi que diu que la política no té entranyes. De no ésser l'interés polític, compartit en aquesta ocasió pels radicals i els regionalistes, s'hauria acomplert l'agregació de Sarrià, qui sap per a quina època. Quan les circumstàncies ho haguessin volgut. Probablement, una vegada mort l'ase de rialles.

Ara es tracta d'afermar el predomini regionalista-radical a l'Ajuntament, i per a aconseguir aital finalitat, tots els mitjans són bons. Seguirà a l'agregació de Sarrià una nova divisió de districtes. Amb la reforma, es beneficiarà la Lliga en primer terme. Després d'aquesta, procuraran els radicals assegurar determinades possessions, que de temps tenen conquerides.

A un major perímetre de població, més col·legis electorals; de consegüent, major nombre de tujinades. Als infeliços sarrianencs ni temps els han donat per a dir *ai!* Anaven a comprar àrnica, quan es sentiren el bastó entre cap i coll.

I en palpar-se el nyanyo, s'entregaren a la tasca innocentment d'endavinar qui els podia tocar.—JUST

LA SOLUCIO

—Ja ho tinc pensat Com que no m'he pogut fer la roba d'hivern, diré que encara no fa fret.

ELS DRAMES DE L'ESCENARI

—Per què et mires tant aquell senyor de la primera fila?

—Per això; perquè fa una fila de primera.

El «Fiume» barceloní

A la penya de l'Ateneu es parla de la revolta sarrianenca amb motiu de l'anexió de Sarrià a Barcelona.

El senyor Jardí, és partidari de la llibertat de Sarrià i defensa apassionadament l'irredentisme del poble veí; en canvi el poeta Josep M. de Sagarra discuteix el dret dels sarrianencs a ésser lliures.

Es diu si els «localistes» de Sarrià pensen atrinxerar-se i defensar la seva independència.

—Si els de Sarrià fessin això—diu un—En Sagarra tindria que fer com En D'Annunzio i organitzar un exèrcit de voluntaris per a conquerir el «Fiume» barceloní.

Un monument més

Es comprèn l'entusiasme de la colònia italiana. Veure que tota una ciutat com Barcelona es deixa col·locar al mig de tota una muntanya com la de Montjuic, un monument al Dant, n'hi ha, realment, per a engrescar.

Però Barcelona és una cosa i els barcelonins en són una altra. I aqueixos donaran més d'un desengany als italians.

Diem això perquè, no fa molt, al tractar-se de l'emplaçament d'aqueix homenatge de pedra al *signore Alighieri*, un regidor va atrevir-se a dir en una tertúlia:

—Es llastima que abans no tinguem el d'En Guimerà.

—Ja l'alçarem, i més gros que aquest—li respongueren,—però l'autor de la *D.v.nu Comed a se'l mereixia.*

I el regidor, fent una mueca de dubte:

—Voleu dir que és tan *d.vina* com això?... Si valgués tant com d'uen, ves si no l'haurien feta al Romea, traduïda per En Vilaregut o per En Monterol...

El «besamanos»

Com en un besamans interminable, les forces vives de Barcelona van passant davant del senyor Pich i Pon, alià en una de les explanades de Montjuïc.

La magistratura, les finances, l'art, les ciències—les exactes i les problemàtiques—totes les valors positives desfilen davant del senyor Pich, fent acatament an ell i al magne projecte de l'Exposició que's fara per a l'any 2000.

El senyor Pich, perfilant-se sota el dosser de la pedrera immensa, dona explicacions, mostra plànols, i senyalant un gran munt de pedra picada, exclama amb gest napoleòmic:

—Tot això, senyors, ha sortit del meu cap.

Anti-agregacionistes

Els que més han sentit lo de l'agregació de Sarrià, no han estat, precisament, els fills de la veïna població, ni els «burots» del terme, ni el rector de la parròquia. Aquests, s'han indignat, han protestat, però, després del natural esbravament, han sapigut calmar els nervis.

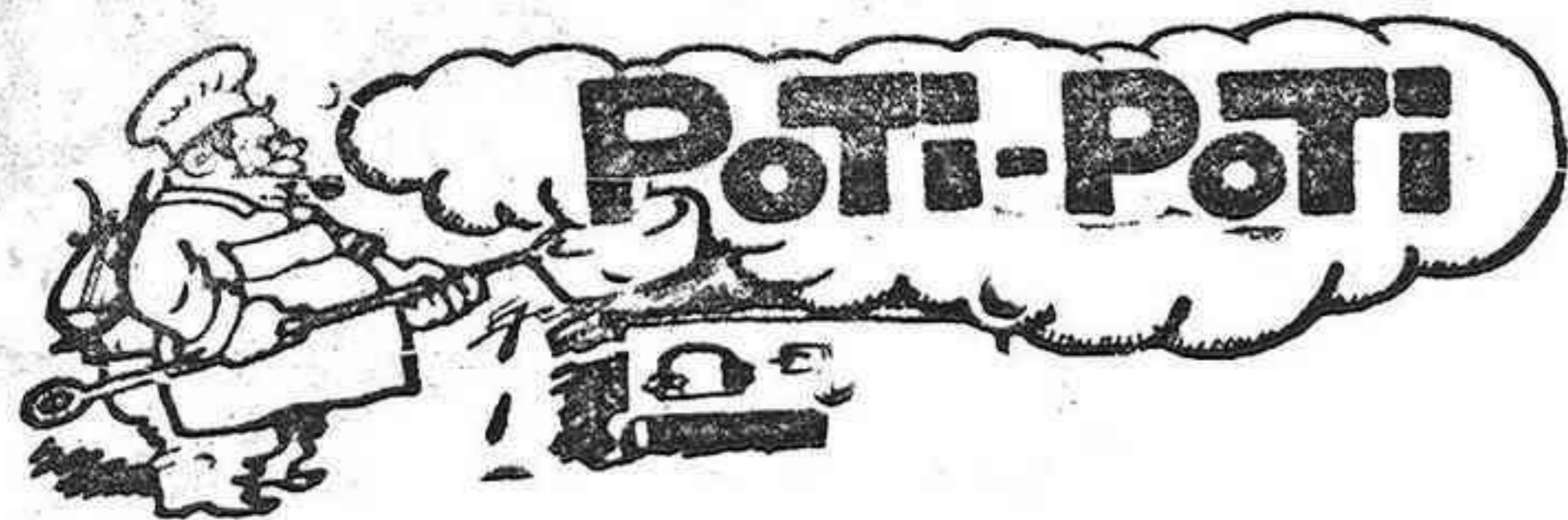
Els que mes ho han sentit són els antics republicans admiradors del Xic de les Barraquetes.

Un federalista historic—un vell federalista, perquè els historics sempre són velts—s'exclamava diumenge passat en to de llastima.

—Ara ja no tindrà cap gràcia, anar a portar les coronnes als màrtirs de Sarrià...

—Igual... per què?

—Homel Perquè aleshores anavem a fer un dia de camp, i ara no ens podem moure de Barceloneta.

La costum, eminentment barcelonina, de compaginar diaris com qui basteix una casa, té els seus inconvenients i no petits. No pot col·locar-se l'original a la platina, com es superposen els maons.

El qui acobla el text en la forma susdita, s'exposa, al menys, a equivocacions com la soferta dies enrera pel confeccionador de *La Publicidad*, que inclogué en la secció musical la ressenya de la conferència del doctor Pulido, pel fet d'haver sigut aquesta donada a la *Sala Mozart*. El doctor Pulido podia haver parlat des de l'anfiteatre de la Facultat de Medicina, desde l'Ateneu, o el Palau de Belles Arts.

Recordo que sigué *La Publicidad* mateixa, la que fa

tres o quatre anys posà en la secció de *Po'ltiques* la ressenya d'una altra conferència al *Centre Excursionista de Catalunya*, per la raó d'ésser En Pinilla el conferenciant.

El doctor Pulido podia estar-se d'anar a la Sala Mozart. En Pinilla, per exigir-ho el tema, no podia cercar altre tribuna que la de l'entitat del carrer de Paradís.

Sort tenim que la premsa, com tot, és una comèdia, no pas del genre del *Senyor d'Halleborg*, es dir, de la mena d'ensopides, sinó de les verdaderes, de les còmiques de debó.

I ja que parlo de comèdies.

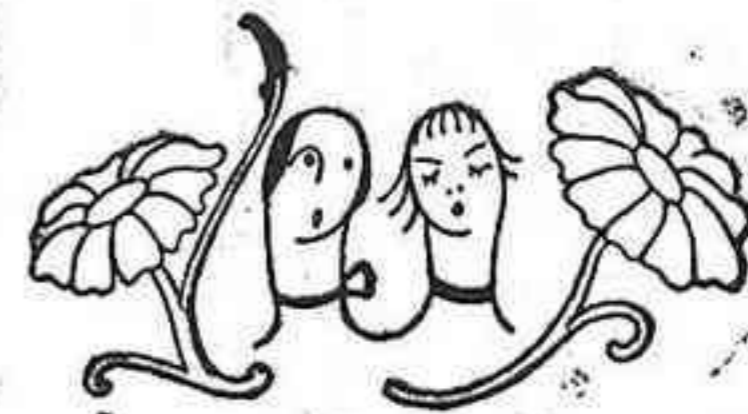
Un comediant francès ha publicat un estudi referent al art de la caracterització, essencialíssim per a quants es dediquen a representar, menyspreuat per la majoria dels nostres actors.

He llegit un avenç del treball de referència. De bona gana el recomanaria als *cabotins* d'aquí i de l'altra banda de l'Ebre, si no estigués més que segur de que no es pendrien el treball de passar-hi els ulls.

I el manaria fixar en lloc visible dels escenaris, de tenir autoritat per a fer-ho. Potser així m'estalviaria el martiri que representa veure tanta fesomia empastifada, cada cop que caic en la temptació d'assistir al teatre.

La deficiència en caracteritzar-se, no té més que una aventalja.

Les rialles a la cara, prodigades a l'extrem que s'acostuma, ens donen la il·lusió de que veig als còmics parlar darrera d'una reixa.

Fulles

Copes verdes se fan grises quan octubre és arribat, pel camí de boires baixes i un aïret emmetz nat qui pentina els puigs i llisca prada avall, fins a poblat.

Cauen fulles malaltices a ciutat; troben el dur paviment d'afil·rades llosanes, que'l fan segur, supurant pels intersticis l'etern fang, malsà i obscur.

Vé la escombra del brigada, la arrocaga, en fa un castell; una pala se la emporta, munta al carro de gaire l, tacada, amb la vida agònica, matxucada i en flagell.

Fulles grogues arrencades pel lleveig o pel gargal a la vida camperola de conreu o camí-ral, que dringueu damunt la brosta, el terço o el pedregal.

Morireu al peu d'un marge, al buit, al angle, al recó, esperant que les rosades se'n emportin la escalfó que'l sol fa al vostre ostracisme, quan és l'hora del petó.

Si la neu us cau a sobre, li sereu molçut coixí; el seu fret haurà de fondre l'envolum que vaiu tení. Prou soroll de sargantanes en el vostre amable sí.

J. COSTA I POMÉS

Glossari

LA PETITA ANÉCDOTA

Lloc de l'acció: Interior d'un tramvia número 21.

A la parada del carrer de Aragó ha pujat una dona del poble, jove, sana, que fa cara de venir de Molins de Rei.

Entra, col·loca el cistell a terra, s'asseu, i, d'un moneder rònec i suat, treu una peça de dues pessetes, moneda que fa voltar amb la punta dels dos dits com si hi jugués.

El conductor, dret al mig del «passiló», ha observat l'operació:

—Dispens. Per casualitat... no en tindrà de petits, vostè?

La dona, fent una rialla grassa:

—I ara!... Si només fa un mes i mig que sóc casada!...

XARAU

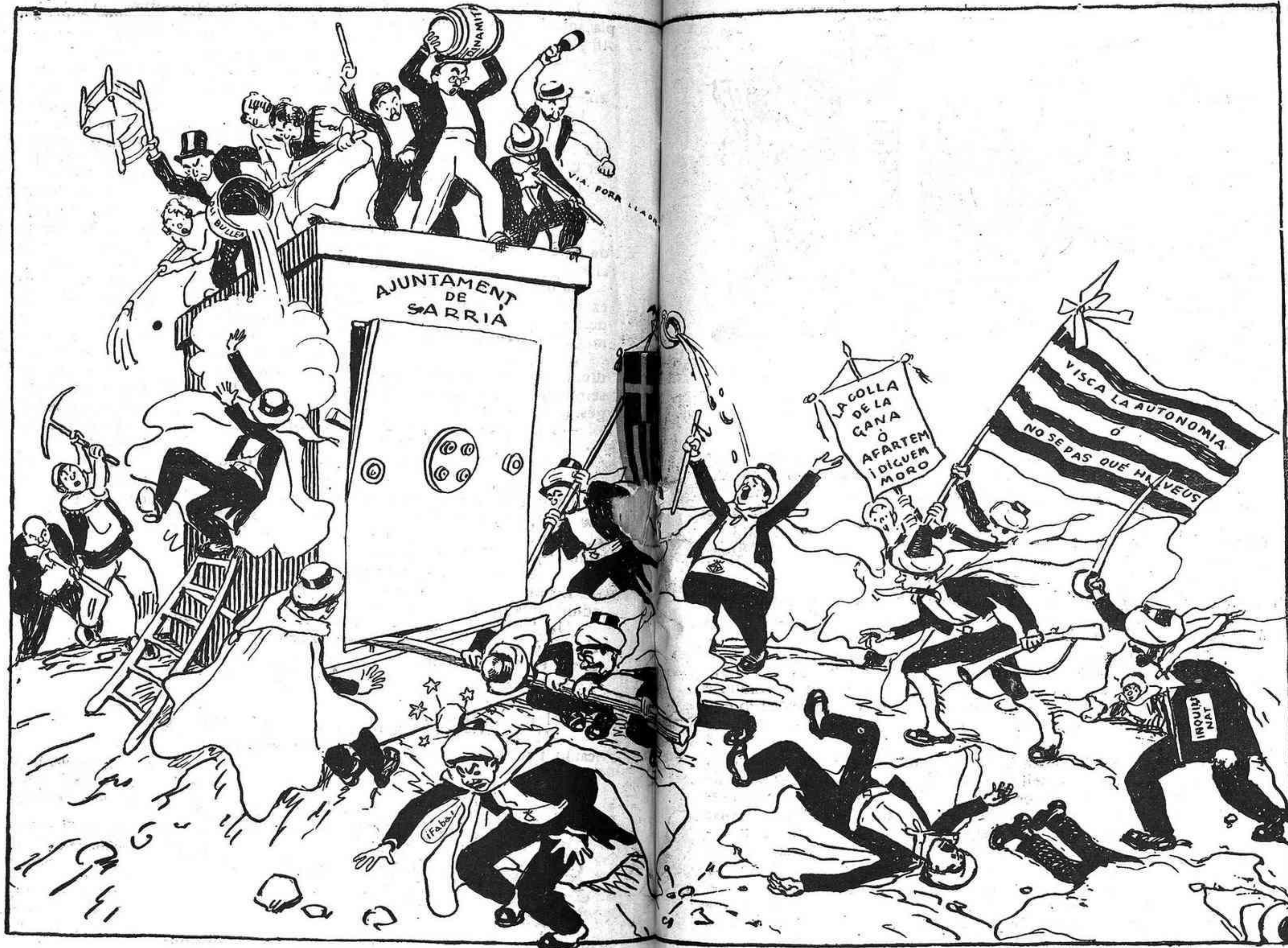
PAPERAM

LA OBRA D'UN INGENIERO SOCIAL, per W. H. Tolman.—De gran interès per a patrons i treballadors és aquest llibre que descriu infinitat de sistemes de millorament industrial adoptats als Estats Units, entre ells la creació del càrrec d'Enginyer Social, que la pràctica ha demostrat ésser d'una gran eficàcia conciliadora. Conté ademés un resum referent a l'legislació obrera i un estudi dels treballs en pro de l'avençança entre obrers i patrons, realitzats per la Junta de R. S. de Terrassa.

L'obra ha sigut editada a despeses del Centre de Dependents de aquella localitat.

EVOCACIONS, per A. Fuster Valldeperas — ESDCQ de novel·la d'un gènere veïsta poc corrent en la nostra literatura. Valent-se d'un argument senzillíssim, uns amors vulgars de tan naturals, però que semblen viscuts de tanta vigoria com són descrits, l'autor ens presenta una sèrie de tipus no gens mancats de psicologia i un grapat d'escenes hàbilment descrites. Tot això entre glosses sentimentals, veritables esplais antics. És l'obra d'un sensual i un sensitiu tot d'una peça, destacant en ella una fina observació de les més petites coses materials i espirituals i, ademés, una forta grapa per a descriure, en elegants mots, les coses més atrevides. Potser massa atrevides, de vegades.

BACH DE RODA, drama en tres actes, de Pelay Briz, EN SALDONI I LA MARQUERIDA, sàinet,

UNA HEROICA GESTA DE GUERRA MUNICIPAL

A SOL IXENT FUGEN LES BOIRES, comèdia en tres actes de Avel·lí Ortíz

Totes tres obres formen en la biblioteca «La Escena Catalana».

VISIÓ, per Francs Opalínc.—Aplec de contes dramàtics, en els quals l'amor juvenil i la sentimental idealitat hi juguen el principal paper. No tots resulten igualment interessants però tots se llegeixen amb gust. I això es deu a que

les descripcions, sempre belles i els diàlegs, sempre justos, no contenen palla, essent-hi condensats artísticament. Com diu molt bé l'autor en el ingènuu prefaci, les impressions de aqueix recull descobreixen més cor que cervell; el sentiment viscut, la sensació passional, foren els únics creadors de aqueixos contes... Emperò, la literatura, la bona i asciansada orna, afortunadament tampoc hi manquen.

SEPT CIÈNCIES

La «toma» de Sarrià

—Per avui s'anuncia l'estrena del drama *La sin ventura*, obra inspirada en una famosa novel·la de *El caballero audaz*.

PRINCIPAL-PALACE

Ha vist augmentada la concurrència de públic, i és que veritablement val la pena d'admirar les enginyoses varietats còmiques del excèntric *Ramper*, i el *Ponytrott* dels «Phil Ascots», números de primera força.

Teló enlaire

LICEO

El proper dia 17, inauguració de la temporada d'òpera. Debut dels eminents artistes Genoveva Vix Lahowka, Goffin i Laffon, amb la exquisida *Louise*, d'En Charpentier, dirigida pel mestre Rotella.

ROMEA

En unes tires cridaneres que'ven per les cantonades, havem llegit que'l cult escriptor i dramaturg J. Pons i Pagés estrenarà molt aviat una obra que porta per títol *La primera volada*.

Inútil dir que'ns alegraríem que aquella volada resultés ben alta, ben ferma i ben segura.

TÍVOLI

En honor dels afortunats autors de *El Duquesito*, que cada dia agrada més, ungué lloc l'altre vespre una funció extraordinària. Com a propina, ens obsequen amb una escena de *Boh mios*, a base de Sàgi Barba, que fou molt celebrada i aplaudida.

NOVEDADES

Pedro Fierro, la primera novetat realment nova que'ns han donat, és un drama en tres actes de un autor espanyol novell: En López Merino. L'obra obtingué un èxit ben merescut. Es tracta d'un drama passional, naturalista, a la manera dels sicilians, ple de vida, de color i d'ambient. La baralla fatal de dos homes que s'odien a mort per una dona omple tots tres actes; i això, que sembla tan poca cosa, interessa i emociona constantment al espectador. És degut, creiem, a la vigòria amb que estan pintats els caràcters, a la naturalitat del diàleg i a la trassa amb que l'acció, ferma i dreturera, està portada a terme, d'un final punyent i moralment inesperat, encara que tancant una pregona psicogògia.

La companyia Fàbregas-Tovar, que presenta magnífics conjunts, interpreta aquesta obra amb veritable amor. Ella, la Fàbregas, hi està bé, però cal confessar qui hi fan millor feina els artistes mascles, distingint-se En Tovar i l'Evans. Els demés molt discrets.

La presentació non c'è mole.

—Per avui s'anuncia l'estrena del drama *La sin ventura*, obra inspirada en una famosa novel·la de *El caballero audaz*.

PRINCIPAL-PALACE

Ha vist augmentada la concurrència de públic, i és que veritablement val la pena d'admirar les enginyoses varietats còmiques del excèntric *Ramper*, i el *Ponytrott* dels «Phil Ascots», números de primera força.

—Aquesta nit, reproducció de la formidable revista *Oooooh, la Revuel* amb la major part dels notabilíssims artistes que la varen estrenar en el mateix *Music-hall*.

POLIORAMA

Dues estrenes de bulto ens prometen per a molt aviat: *La heroica villa*, de l'Arniches, i *Melchor, Gaspar y Baltasar*, d'En Paso. Ambdues precedides de la fama madrilenya, que... ail no sempre es referma a Barcelona.

GOYA

La Extraña, darrera producció d'En Eduard Marquina és un bon drama, una mica efectista i de acció quelcom inversemblable, però amb una gran dosis d'emoció i de interès per a despertar durant unes hores la curiositat del espectador. L'argument es prestaria a un *dramón* en el pèssim sentit de la paraula, però En Marquina, que té talent, ha procurat vorejar sense passar la ratlla; només en determinades ocasions s'hi nota una certa «inclinació», però se'n aparta afortunadament tot seguit. Hi ha en l'obra escenes delicades, dignes d'un poeta com és l'autor, i altres de trassudes que revelen la grapa de autor dramàtic. Amb tot, nosaltres preferim, d'ell, els drames en vers, on la seva fantasia vola lliure, potent i amb excel·lent ampulositat. El llenguatge és exquisid, acuradíssim.

La Xirgu, admirable, tant de gest com de dicció en el difícil paper de protagonista.

Els demés, ajudant al bon conjunt.

ESPAÑOL

Aquesta nit, estrena d'una obra nordamericana, *Carn de dona*, de gran èxit en tots els teatres del món, segons resen els cartells.

Interpretarà el personatge protagonista la senyora Casals.

«ORFEÓ GRACIENC»

Diumenge passat la notable companyia catalana Adrià Claramunt, obtingué un excel·lent èxit amb *La pecadora*, de En Guimerà.

L'autor, el venerable patriarca de la dramaturgia catalana assistí a la representació, essent ovacionat.

MUSIQUERIES

En el concert V. de la «Orquestra Pau Casals», la sala del Palau es vegé plena de gom a gom. Inútil dir que les ovacions al eminent concertista després d'interpretar meravellosament com sol fer-ho el *Concert en re*, de Haydn, foren sorollosíssimes. Aprop d'una dotzena de vegades es vegé obligat a sortir per a rebre els aplaudiments de la parròquia. Una novetat, la *Sinfonietta* d'En Pahissa, fou discutida. La *Segona Sinfonia* beethoveniana i el poema «Till» de Strauss, dugues pàgines grandioses magníficament ajustades i saviament dirigides.

Del darrer concert, celebrat abans d'ahir, no tenim temps de dir-ne res.

El quiosc de la Rambla del Mig

El quiosc.—Apreu fet.—Efervescència i desfogament.—A tres quarts de quinze.—Quina ganga!—E's regidors no baden.—Celebritat dels talls de bacallà.—Tots s'hi han lluit.—Venjança inhumana.—Que la treguin.—Li perdonem tot.

Hem passat una setmana enguniosa. Si badem, a hores d'ara, la nostra més excelsa *via sacra* ja tindria—amb tots els estils arquitectònics exigibles e imaginables—un quiosc i pot ser que fins ja hi despatxessin i tot.

D'UNA SARSUELA ANTIGA

—No cantes más la Africana!
Vente conmigo a Aragón!

Anaven per feina, amb poques hores i com dient «aquí te'l deixo», aixecaren un quadrat de taulons, unes parets, les rebossaren i ja teniu en el lloc més cèntric de Barcelona, una propietat *entera y bien construida* amb barraquer i tot, i amb foc a la nit com a pagès; gran descobriment i solució per la manca de pisos desllogats!

Tenint les parets fetes, començaren les engúnies i protestes dels veïns. Tots volien ésser els més feïnadors. A l'Ajuntament, a la Diputació, a cà'l Governador. Els pacífics es convertiren en terroristes i els exaltats en melinita. Des de el dels quadres Lafuente fins al fondista Maffioli.

Tot fou cap-girat; l'alcalde, davant les raons i arguments incontrovertibles, es deixà convèncer; els diputats provincials, que ja farien; i el governador esperant lo que fessin uns i altres per a fer entrar en joc els seus recursos *contudentes*.

L'Ajuntament és un gran irònic i se'n havia assegurat. Convertia aquell tros de Rambla amb una sucursal de «la corte de los milagros», mostruari de destorbs i carrera d'obstacles. Els quioscs de diaris i diaris sense quioscs; l'urinador, esquelet de lo que fou, per a expansió i esbarjo de les noctàmbules i diactàmbules; el quiosc de necessitats majors, calamitat de la deixadesa; ara ens venia amb un floronco oliesc enriquint a un ex company de consistori, i que no s'hi posava per poc, cavallers!, una propineta de més de 90.000 duros. Tira peixet! El dia que facin regidors nous serà qüestió de fer-s'hi a cops de puny amb En Francisquet o don *Lacandru*. Els savis s'hi fan cases, torretes i torrasses; als tontos, com que hi baden, els donen mòmies en forma de quioscs.

Ha sigut llàstima privar-nos de l'espectacle. El quiosc hauria esdevingut cèlebre, com els mitjons de punt de mitja d'En Puig i Cadafalch. Haurien sigut famoses les arengades rovellades amb bitxo coent, i els bunyols de bacallà amb all-i-oli; la raça s'hauria enfortit i ens haguessim europeitzat; els anglesos fan fortor de *whisky*, la nostra gent d'all-i-oli; tot fora començar.

Al costat—més tard—se n'hi hauria posat un altre de «quita manchas» per al servei dels vianants; amb pocs segons hauria deixat com nous tots els vestits tocats per

les grasses del del costat; també la seva celebritat hauria rebassat les fronteres.

Amb tot i privar-nos de l'espectacle estem contents. Un xardorós aplaudiment a tots; En Coll i Rodés s'hi ha lluit; la Comissió Provincial ha quedat com un home i el Governador no dubtem farà la seva.

Però el concessionari s'ha venjat aixecant una paret tan arrant dels tramvies que—si momentàniament no la treuen—s'hi matarà a algú. Del quiosc famós en restarà aquesta nota trista, el sacrificat, la pobra víctima serà la vedella insospitada que ofrenarà a la Ciutat, com càstic an els seus desitjos.

En protestem. Volem que acabi bé; que l'enderroquin desseguida, i ja li perdonem la mala passada sense sacrifici; encara més, li perdonem que en la Rambla de les Flors ens empudegui amb la fortor de les seves essències, i ens deixi el vestit nou amb les seves llànties.

ELS DEPORTS

FOOT-BALL

Segueixen els partits de Campionat de Catalunya amb èxit i els resultats que s'obtenen cada diumenge són «sorpreses».

F. C. Barcelona-Avenç, de Sant Andreu.—El passat diumenge el F. C. Barcelona, club que compta amb les

simpaties d'una immensa majoria d'aficionats que tenen per aquest club una veritable idolatria, va guanyar amb tota la línia als braus xicots de Sant Andreu. Els «blaus-granas» posaren «càtedra» de «fenómenos» i al pas que van els podem quasi considerar com veniders campions de la nostra terra.

La lluita va acabar amb la tonteria de set «golets» a un.

El «Barcelona» va jugar meravellosament i posà en pràctica el seu joc tan peculiar i inèdit que va atontar als contraris.

L'equip dels mestres del foot-ball que presentà el «Barcelona» fou: Zamora, el arximonumental; Planas, el ex avencista; Martínez, el novell; Torralba, el pistonut; Sancho, el meravellós; Semitier, el rialler; Viñals, el cabo; Martínez (Vicens), l'home de pes; Gracia, el tremendo; Alcántara, el arximeravellós; Piera, la venidera meravella de l'equip barceloní.

C. D. Europa-Sabadell.—Mala tarde varen tenir els nois del «Europa»; la fatalitat i una pluja de «penaltys» varen ésser el motiu de perdre els europeus.

R. C. D. Español-F. C. Internacional.—Aquest partit fou excel·lent per la cobdícia i el acert dels nois de Sans que jugaren amb ganes de no deixar-se guanyar.

Varen endur-se'n dos punts els del «Inter». Abans d'acabar-se hi va haver un joc de buïes i clatellades... El «refri» va quedar fet un «Monte-Arruit».

C. D. Júpiter-F. C. España.—Bon camí va fent el «Espanya», per ara porta jugats tres partits i han sigut

GRAN HOTEL DE
LAS CUATRO NACIONES

LES NOSES DE LA RAMBLA

—Vaig a cremar la valla d'aquest quiosc!
—No se moleste usted, que ya caerá sola

tres victòries. Esperem, dels braus vermells sabran tornar en aquells temps en que l'«Espanya» era un triomf.

Martinec-Terrassa.—Tampoc es va acabar aquest partit, puix tres jugadors del «Terrassa» varen «acariciar» l'àrbitr quan estaven empatats a tres goals.

C. de S. d' Sans-F. C. Badalona.—També empataren aquests dos clubs després d'un bon partit que fou admirat per una gran gentada.

EL ESTADI CATALA

Per a un dia d'aquesta setmana està anunciada una visita, a dit estadi, pels periodistes deportius.

CICLISME

El passat diumenge se correu, a Gàcia, la «Copa Bonal», o ganitzada per la Penya Sportiva Gracienca, i fou un èxit.

Varen resultar guanyadors, de les diferents categories, En Josep Sanz i Ignasi Esteve, que varen fer-se un tip de «pencar».

NOLUS

Xerrameques artístiques

DE DOS EN DOS.—CAP A LISBOA.—QUI HA TRET LA RIFA?

A les «Galerías Layetanas» segueixen exhibint-se els artistes de dos en dos. Actualment actua la parella Massot-Castellanas, equilibristes que no van del tot malament.

En Miquet Massot presenta uns quants jocs japonesos fets amb *natura morta*. Són uns bodegonets carregats de color i de barniç que recorden les laques de la terra del M kado. En canvi amb la *natura viva*, En Miquet Massot ens ha donat un *miquet*. Es veu que no és prou viu encara per a lluir se pintant a *plein air*. Els colors se li encostipen i empastifen sovint, cosa que no li passa quan es dedica a la natura morta.

Jo, d'ell, per ara no'm mouria pas de l'art oriental, doncs s'hi troba bastant *or'entat*; i quan estigués més fort, empaitaria de valent el paisatge, procurant anar amb bones companyies.

El seu ambo, En J. Castellanas, ja és un xicot més reforçat, al qual no li fan res ni pluges, ni vents, ni calamarses. Ell empaita la *Naturalesa* al viu, i la manoteja amb un d-sembrac una mica massa eròtic, francament, doncs li fa pujar els colors d'una faisó imperdonable.

—Ansa, petit... Ja t'ho podies pensar que a tots els hi arriba el seu Sant, Martí.

No està bé, amic Castellanas, que els artistes siguin tan fogosos; una miqueta de temperança sempre va bé al món, quan un se la vol córrer amb l'art.

Vostè mateix pot treure conseqüències examinant les seves pintures. Quines són les més caies, les més rodones, les més afinades? Les que han sigut tractades amb més mirament.

I està clar, home. Els barroers fet i fet no van enlloc.

**

L'Exposició d'Art Català a Lisboa sembla que farà molt de soroll. Per a inaugurar-la l'Ajuntament hi ha enviat al President de la Comissió de Cultura, En Nicolau d'Oliver, al cap de la Guàrdia Urbana, En Manuel Ribé, al monumental Francesc Pujols, i, en representació de l'art de la poma, an En Marius Aguilà i En Josep Pla.

Els esperava a la capital portuguesa En Feliu Elias, Apa, el qual ha organitzat l'Exposició.

Apa, no es queixi de la seva sort. Li ha costat una miqueta passar, però ara, ja és de l'olla.

En canvi al gran lusitanòfil Ribera i Rovira, l'Ajuntament l'ha deixat a recó.

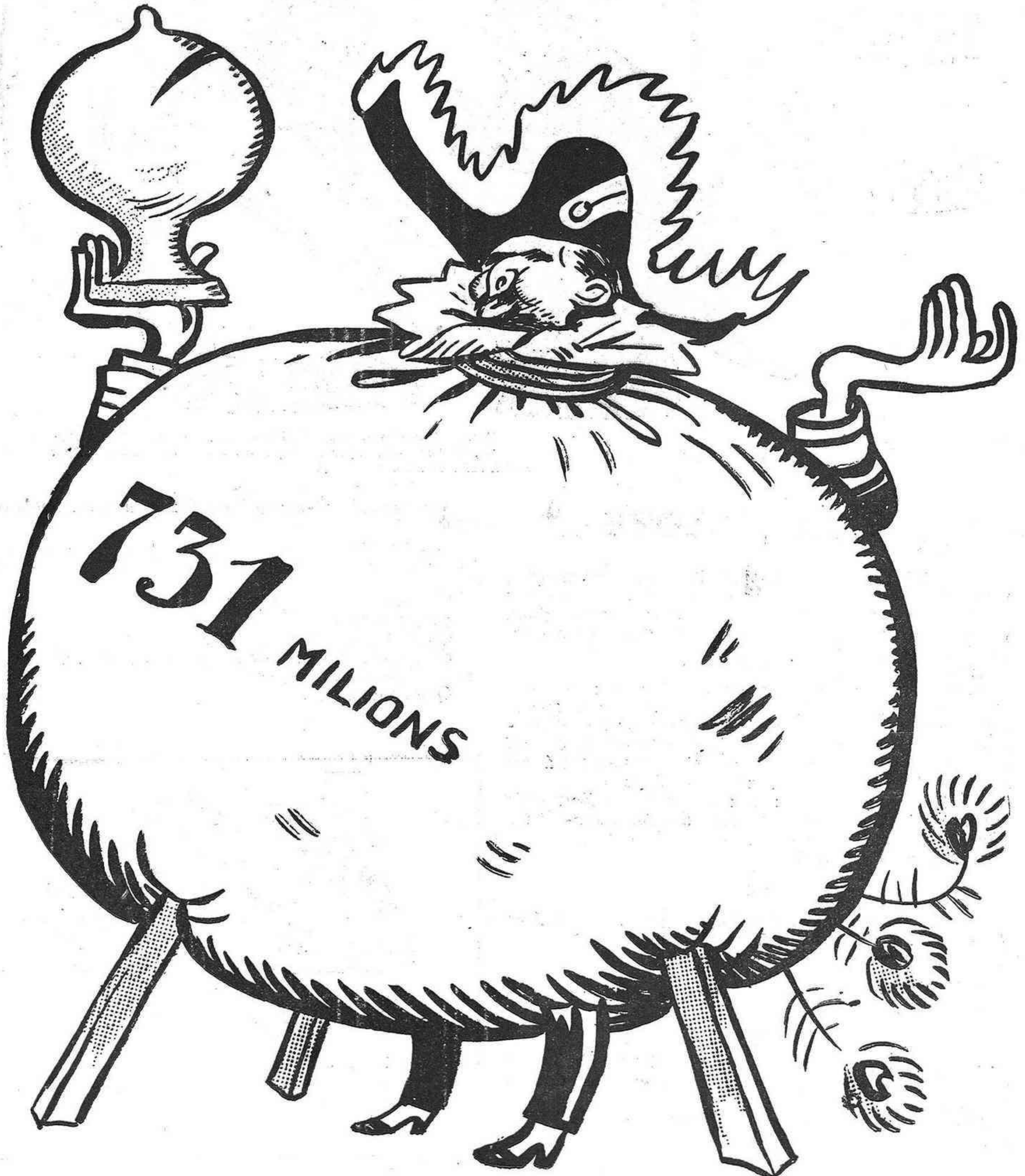
Ell és qui va portar les gallines portugueses, i en canvi, els altres es mengen les truites saboroses.

Coses del món.

Ahí havia de reunir-se
el Jurat per a fallar
quines són les dues teles
millors que s'han presentat
al *Conc. s*, diguem-ne *rifa*,
de paisatges catalans.
I és segur que a aquestes hores

ja s'hauran adjudicat
les quinze mil pessetes
cercades amb tant d'afany,
i que un bon grapat d'artistes,
(de saber-se el resultat),
o bé hauran caigut en basca
o treuran foc pels queixals.

C. ARBÓ

MINISTRE TRANSFORMAT

- Qui ho diria que soc jo?
Oí que estic desconegut?

—Será un tranvía subterráneo . El «Metro», señora, el «Metro».
 —Ai, Senyor! No fan per a mí aquestes coses. Encara compta per canes, una servidora.

ESQUELLOTS

Parlant de l'activitat tardoral de la nostra «gente-bien», s'expressa així un *exquisito* revister del gran món barceloní: «Los salones donde la gente elegante se reune, se abren ya esplendorosos dispuestos a ser testigos de nuestras grandes fiestas...»

Estem bé per festes, com hi ha Déu!

Sort que més avall es posa sentimental i acaba:

«Claro está que las circunstancias especiales por que la patria atraviesa disminuirán un tanto la animación i el entusiasmo, pero no creemos muy lejano el día en que el grito de la victoria final sea acogido en los salones aristocráticos con todo el frenesí de los corazones patrióticos.»

Aleshores es compendrà: *Gatzara* contínua, *Rigodons de la Guerra d'Àfrica*, *Canción del soldado* i *Marcha de Cádiz*, cantats a chor per totes les «niñas» de l'aristocràcia.

I del Ritz... a Sant Boi!

Llegim:

«Ayer, el joven Andrés Servetto, fué herido, en la *Font de la Mamella*, de la montaña de Montjuich, al hacerle un disparo un desconocido.»

Ja ho veuen! Casualitats fatals!

Tants regidors que hi van, a la Font de la Mamella... i no els hi passa mai res.

Per a que vegin si n'hi ha de gent ase al món: Un diputat ministerial va parlar l'altre dia de la «conveniència de desmusulmanitzar el Rif».

Mare de Déu de l'Empental... i llàstima com una pedregada no se'ls emporta a tots.

Desmusulmanitzar el Rif!

No troben que molt més convenient seria *desorellitzar als burros?*

Aqueixos dies s'ha vingut aguditzant el terrorisme a Barcelona.

Insensiblement—millor dit,—molt *sensiblement*, sembla que's torna a les passades lluites fraticides entre blancs i rojos.

Caldrà preguntar altre cop:

¿*Dónde está la pastora?*

Qui és l'interessat en tot això?

Es que «convé» establir de nou la censura així que fracassi En Maura al Congrés?

Que ho diguin clar!

—Què?... Ja ha trobat pis per als nuvis?

—Sí, senyor. I encara que'n volen vint duros de tras-pàs, no és car, perquè l'inquilino deixa instalades

LAMPARES "Z"

Antoni López, llibreter, Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20, Barcelona. Correu: apar. n. 2

TELEFONO 1415

EL AÑO EN LA MANO

para 1922

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA de la vida práctica

A todo comprador de EL AÑO EN LA MANO se le regala
una participación a un billete entero de la

LOTERIA DE NAVIDAD

SE VENDE EN TODA ESPAÑA Y AMÉRICA A LOS SIGUIENTES:

PRECIOS: Edición económica: Pesetas 1'50 - Encuadernada: Pesetas 2

ACABA DE PONERSE A LA VENTA, LA NUEVA EDICIÓN

La Ciudad de Barcelona

GUIA "LOP"

ITINERARIOS PRACTICOS

Un tomo encuadernado en tela:

PESETAS 3'50

AVIAT SORTIRÁ

ALMANAC

DE

L'Esquella de la Torratxa

per a 1922

— — Aquest any tindrà forma de llibre i constarà d'unes 200 planes atapaïdes de dibuixos. — —

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

UNA «CELESTINADA»

—Vés amb el senyoret i no ploris, que si ets bona minyona no't queixaràs del teu protector.